

Tematický okruh osobnostní a sociální výchovy
POZNÁVÁNÍ LIDÍ

Lekce
6.1

POZNÁVÁME SVÉ SPOLUŽÁKY

Soňa Hermochová

OSV

Doc. PhDr. Soňa Hermochová, CSc

POZNÁVÁME SVÉ SPOLUŽÁKY

Tematický okruh osobnostní a sociální výchovy

Poznávání lidí

Lekce 6.1

Vydalo občanské sdružení Projekt Odyssea

Katusická 712, 197 00, Praha 9

www.odyssea.cz

Počet stran: 37

Vydání 1., 2007

Obrázek na obálce a v textu: © Mgr. Anna Pekárková

© Projekt Odyssea, 2007

ISBN 978-80-87145-28-9

OBSAH:

1	Úvod.....	3
1.1	Smysl lekce	3
1.2	Struktura lekce	4
1.3	Úvodní otázky pro učitele i žáky	5
1.4	Očekávaný výstup lekce.....	7
1.5	Témata a cíle lekce.....	7
2	Jak realizovat tuto lekci.....	8
2.1	TÉMA A - jaké informace o druhých jsou podstatné a proč jsou důležité8	
2.1.1	Cíle	8
2.1.2	Praktická teorie	8
2.1.3	Doporučený postup	9
2.1.4	Evaluace	10
2.1.5	Seznam aktivit.....	10
2.2	TÉMA B – jak informace o druhých získávám, předávám a zpracovávám	12
2.2.1	Cíle	12
2.2.2	Praktická teorie	12
2.2.3	Doporučený postup	15
2.2.4	Evaluace	16
2.2.5	Seznam aktivit.....	16
3	Použitá a doporučená literatura	17
4	Podrobný popis vybraných aktivit	18
	A1 Dotazník	18
	A2 Kdo jsem.....	23
	A3 Víš o mně.....	25
	A4 Dopis.....	26
	A5 Co dělám.....	28
	B1 Moje srdce	30
	B2 Dobrá rada do života.....	31
	B3 Neviditelný	33
	B4 SMS	34
	B5 Dotknul ses mě.....	35
	B6 Ranil jsi mě.....	36
	B7 Místo po mé pravici.....	37

1 ÚVOD

1.1 SMYSL LEKCE

Vážení kolegové,

tento text vznikl jako pomůcka pro učitelské sbory, které chtějí týmově zapracovat osobnostní a sociální výchovu do svého školního vzdělávacího programu a do běžné praxe své školy. Smyslem textu je především:

1. Usnadnit učitelům orientaci v základních pojmech, tématech a cílech osobnostní a sociální výchovy (dále jen OSV).
2. Nabídnout ukázky konkrétních postupů a konkrétních aktivit, které je možno využít ve školní výuce OSV.

Lekce OSV jsou vytvořeny jako *přířezové*. Znamená to, že nejsou rozpracovány pro konkrétní ročník nebo předmět. Rozhodnutí o tom, která témata a které cíle bude škola realizovat v jakém ročníku nebo předmětu, zůstává vždy na konkrétní škole. Lekce by měla být realizována průběžně napříč předměty díky spolupráci celého učitelského sboru. Navíc by měla být obohacena dalšími nápady a zkušenostmi učitelů z dané školy.

Studiu konkrétní lekce by měla předcházet celoškolská diskuse o tom, které osobnostní vlastnosti a sociální dovednosti svých žáků chce škola rozvíjet především.

Doporučujeme, aby učitelé z konkrétní školy nejdříve společně prostudovali, prodiskutovali a naplánovali do ŠVP pouze ty lekce, které odpovídají celoškolským prioritám. Ostatní lekce mohou například používat jen ti učitelé, kteří se specializují na příslušná témata.

Věříme, že Vám text pomůže při hledání právě té Vaší cesty k OSV!

Projekt Odyssea, tým projektu „Zavádění OSV do ŠVP“, 2006-2007

Máme zájem o Vaše nápady a připomínky k této lekci.

Budeme moc rádi, když nám je pošlete na adresu:

lekce@odyssea.cz

1.2 STRUKTURA LEKCE

Na začátku, v podkapitole 1.3 Úvodní otázky pro učitele i žáky, stručně přibližujeme čtenářům hlavní témata lekce.

V podkapitole 1.4 Očekávaný výstup lekce naleznete přesné znění očekávaného výstupu osobnostní a sociální výchovy, ke kterému byla tato lekce vypracována. Jedná se o cílovou vlastnost osobnosti žáka nebo o sociální dovednost žáka, kterou se snažíme rozvíjet.

Podkapitola 1.5 Témata a cíle lekce obsahuje seznam dílčích měřitelných cílů, které odpovídají očekávanému výstupu lekce. Tyto dílčí cíle jsou uspořádány do témat označených písmeny A, B, C ...

V kapitole 2 Jak realizovat tuto lekci naleznete informace o tom, jak můžeme během vyučování naplňovat dílčí cíle OSV. Kapitola 2 je uspořádána podle jednotlivých témat této lekce (A, B, C ...).

Každé téma obsahuje podkapitoly:

- ◆ *Cíle*
- ◆ *Praktická teorie*
- ◆ *Doporučený postup*
- ◆ *Evaluaace*
- ◆ *Seznam aktivit*

V kapitole 3 Použitá a doporučená literatura naleznete přesné informace o zdrojové literatuře.

Poslední kapitola 4 Podrobný popis vybraných aktivit obsahuje podrobný popis vybraných aktivit, na které odkazujeme v kapitole 2. Aktivity jsou seřazeny podle jednotlivých témat (A, B, C...).

UPOZORNĚNÍ 1: Seznam aktivit v kapitole 2 Jak realizovat tuto lekci obsahuje pouze názvy a stručnou charakteristiku aktivit. Podrobný popis aktivit naleznete až na konci lekce v kapitole 4 Podrobný popis vybraných aktivit nebo v použité a doporučené literatuře.

UPOZORNĚNÍ 2: Cíle lekce je samozřejmě možno naplňovat i mnoha dalšími aktivitami, které v lekci nejsou zmíněny. Výběr konkrétních aktivit a jejich úprava pro konkrétní skupinu žáků je vždy v rukou učitele.

1.3 ÚVODNÍ OTÁZKY PRO UČITELE I ŽÁKY

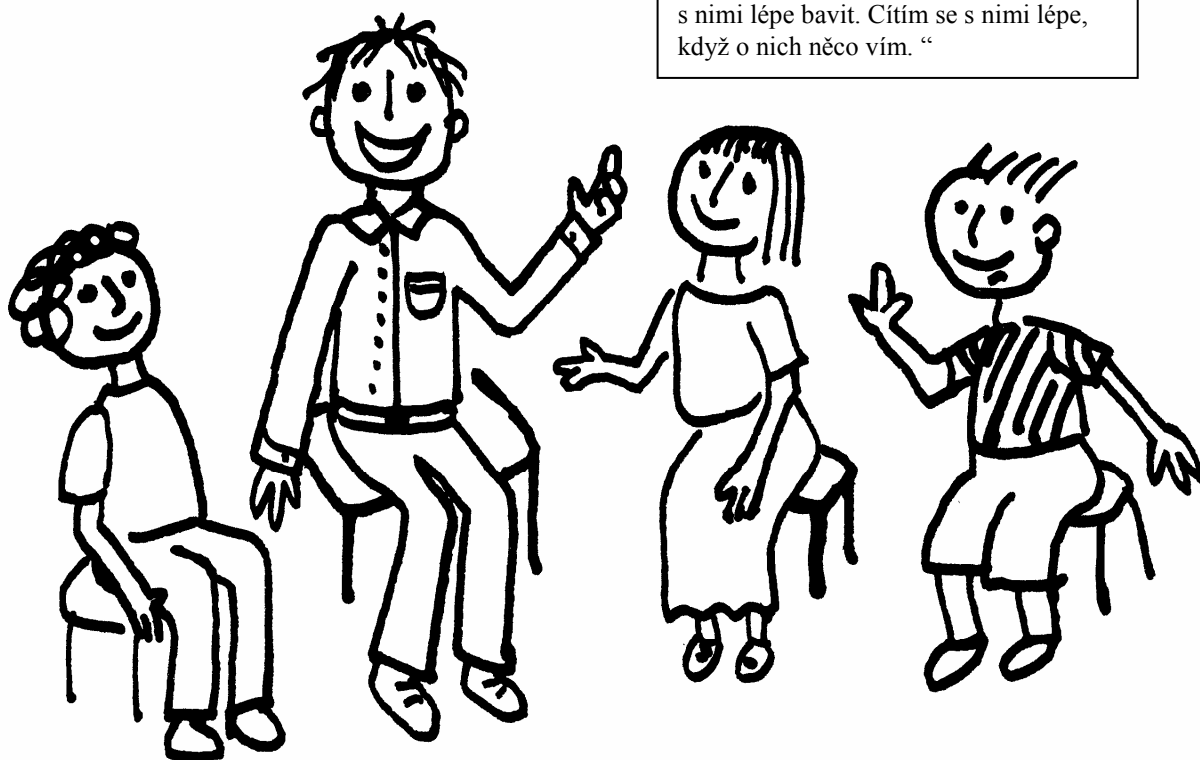
Následující otázky zaměřují pozornost na témata této lekce. Umožňují vybavit si vlastní zkušenosti s danou problematikou. Pomáhají objevit smysl a užitek rozvíjených dovedností.

Pokud si na otázky sami odpovíme, můžeme je s porozuměním položit svým žákům při realizaci této lekce ve vyučování.

- Víme vždy jeden o druhém vše potřebné i méně potřebné? Například kdy slavíme narozeniny? Nebo co rádi jíme k nedělnímu obědu? Víme, jak dlouho komu trvá cesta do školy?
- Stačí informace, které o sobě máme, k tomu, abychom si rozuměli?
- Znáváme své spolužáky dobře? Znají nás oni dobře?
- Vím, jak získat nové informace o druhých lidech?
- Umím vždy citlivě reagovat na získané informace?
- Vím, co dělat s citlivou informací o druhých lidech?
- Umíme být při poznávání druhých citliví a vnímaví?

Učitel: „Proč je důležité poznávat druhé lidi?“

Žák: „Více jim pak rozumím a dokážu se s nimi lépe bavit. Cítím se s nimi lépe, když o nich něco vím.“

1.4 OČEKÁVANÝ VÝSTUP LEKCE

Žák zná podstatné informace o svých spolužácích a umí s nimi ohleduplně zacházet.

1.5 TÉMATA A CÍLE LEKCE

TÉMA A – Co to jsou podstatné informace o druhých a proč jsou informace o druhých důležité

- Žák zformuluje, co je pro něj podstatné o druhých vědět
- Žák si ověří, co z výše uvedeného seznamu skutečně o svých spolužácích ví, a chybějící informace doplní
- Žák si ověří důležitost zájmu o druhé pro jejich lepší pochopení a snazší dorozumění s druhými
- Žák si uvědomí, jak důležitou roli hraje poznávání druhých lidí v životě

TÉMA B – Jak informace o druhých získávám, předávám a zpracovávám

- Žák pochopí, jak sám aktivně může druhé lidi poznávat, a prožije si jejich poznávání
- Žák si uvědomí, z čeho všeho získává informace o druhých; pojmenuje základní zdroje informací o druhých
- Žák sdělí, čeho si na druhých všímá nejdříve
- Žák prožije, jaký vliv může mít na to, aby ho druzí dobře poznali
- Žák na základě vlastní zkušenosti popíše způsoby, kterými on sám důležité informace o sobě druhým předává
- Žák si ověří, že pro pocit důvěry a jistoty je podmínkou především ohleduplné zacházení s tím, co o druhých vím
- Žák porovná, co si pod pojmy ohleduplnost, takt a citlivost, představuje on sám a spolužáci
- Žák předvede podle něj ohleduplné zacházení s informacemi

2 JAK REALIZOVAT TUTO LEKCI

2.1 TÉMA A – JAKÉ INFORMACE O DRUHÝCH JSOU PODSTATNÉ A PROČ JSOU DŮLEŽITÉ

2.1.1 Cíle

- ◆ Žák zformuluje, co je pro něj podstatné o druhých vědět
- ◆ Žák si ověří, co z výše uvedeného seznamu skutečně o svých spolužácích ví, a chybějící informace doplní
- ◆ Žák si ověří důležitost zájmu o druhé pro jejich lepší pochopení a snazší dorozumění s druhými
- ◆ Žák si uvědomí, jak důležitou roli hraje poznávání druhých lidí v životě

2.1.2 Praktická teorie

Informací o druhém člověku může být cokoli – od určitých pevných stálých dat/ jméno, pohlaví, barva očí, fyzická konstituce a psychomotorické tempo/ po data více méně pevná /věk, bydliště – prostředí, ve kterém žijeme, nálada, povaha, temperament, vlastnosti, záliby/. To, co o nás druhým něco vypovídá, něco o nás sděluje a na základě čeho si o druhých vytváříme obraz. Tento prvotní obraz nám pomáhá se v druhých zorientovat a lépe tak odhadovat jejich budoucí chování. Informací o druhých může být jakýkoli údaj, sdělení, zpráva, poznatek či prokazatelný fakt, který nějak druhého popisuje a má pro okolí smysl a je tedy pro další život využitelný.

Jednou získaná informace o druhém tedy není dogma, je možné ji upřesňovat a pozměňovat v procesu vzájemného poznávání.

Jakkoli je proces vzájemného poznání dlouhodobý a poměrně složitý a často pestrý, bez jistého prvotního penza údajů o druhých se ani nerozeběhne. Toto penzum se jistě liší podle věku /dospělí za důležité informace považují něco zcela jiného než dítě, třeba i bankovní konto/

a situace, ke které se poznávání vztahuje /něco jiného je důležité vědět o lidech na dovolené, na táboře, něco jiného potřebuje vědět doktor o pacientovi, spolužák o spolužákovi ve třídě/.

Vzájemné poznávání žáků ve třídě usnadní dobrá znalost křestního jména, zálib a koníčků, oblíbené činnosti, počet sourozenců, vzdálenost bydliště od školy.

Informace o druhých potřebujeme k tomu, abychom s nimi vůbec mohli smysluplně vyjít. Lepší znalost druhých často vede ke sblížení s druhými. Hlubší a lepší poznání druhých má prokazatelně pozitivní vliv na vzájemné vztahy, je prevencí nedorozumění, konfliktů a mnoha dalších negativních jevů .

2.1.3 Doporučený postup

- V úvodu žákům položíme tyto otázky: Co je pro Tebe důležité o druhých vědět ?, Koho znáš ze třídy nejlépe?, Co všechno o něm víš?
- Pokud se žáci ještě moc neznají, doporučujeme zařadit několik seznamovacích aktivit. Tyto aktivity doporučujeme neopomenout i ve chvíli, kdy přichází nový žák.
- V této lekci již jistou vzájemnou znalost přepokládáme a proto aktivity směřují na získávání další řady podstatných informací jdoucích více pod kůži. Je dobré si uvědomit, že jakákoli činnost, která umožní žákům projevit se, sdělit své pocity, přináší informace nejen jim samotným, ale i druhým. Proto se tato lekce kryje s několika dalšími, včetně lekce o sebepoznání. A je jistě možné využít i její aktivity.
- U tohoto tématu je u všech aktivit velice důležitá reflexe. Z ní si žáci mohou odnést náhled na to, co je důležité o druhých vědět, ale i konkrétní a možná i nové informace o svých spolužácích.
- Provedeme zcitlivění žáků na téma, co to jsou informace o druhých. Necháme žáky vyprávět situaci, ve které se o někom něco dověděli /jak to konkrétně bylo a co se dověděl/. Dále se můžeme ptát na to, o kom toho ví ze třídy nejvíc, a proč tomu tak je /je to tím, že spolu trávíte hodně času, že bydlíte blízko sebe; chodíte na stejné kroužky, vaši rodiče se kamarádí?/.
- Můžeme pokračovat aktivitou „Dotazník“, která pomůže žákům zformulovat, jaké informace o druhých je zajímají a proč. Současně ji můžeme využít k tomu, že žáci se mohou o druhých dovědět mnoho

nového. Uvedená aktivita má mnoho variant a jistě ji lze použít opakovaně. Pro inspiraci, jak takový dotazník může vypadat, jsme připravili tři pracovní listy. Jsou to autentické dotazníky žáků 9. třídy a jistě je lze použít. Chceme-li, dotazník si připravíme sami, třeba konkrétní třídě na míru.

- Aktivita „Kdo jsem“ svým zaměřením překračuje pouhé „dovídání se“, pracuje s citlivými výpověďmi, a proto je jakousi přípravou na to, že někdy je dobře mít odvalu pustit do světa i citlivé informace o sobě. Dále si uvědomit, že někdy se k citlivé informaci o druhém dostanu a musím umět reagovat tak, abych si udržel jeho důvěru.
- Aktivita „Znáš mě“ je zábavná a lze ji hrát v několika variacích. Jde o rychlé ověření si, jak se žáci znají – kdo koho víc a kdo koho méně. Otázky k ní můžeme připravit sami a orientovat tím aktivitu tak, aby si žáci ověřili a doplnili znalosti informací podle nás důležitých.
- Aktivita „Dopis“ a „Co dělám“ jsou aktivity obecně podporující komunikaci a přinášející mezi žáky náměty na hovor.
- Kromě aktivit zaměřených přímo na seznamování a poznávání druhých naplňují téma této lekce vlastně všechny aktivity, při kterých se žák může volně projevit. V těchto situacích se o sobě žáci dovídají informace celkem přirozeně. Můžeme tedy žáky sledovat a příležitostně se po jakékoli situaci a aktivitě žáků ptát, co nového se o kom dověděli, co o kom zjistili a využít tak k prohloubení poznání i aktivity zdánlivě nesouvisející.

2.1.4 Evaluace

- Žáci si ověří, co o spolužácích již vědí a získají nové informace - trénují zájem o druhé lidi a posilují svoji dovednost druhé poznat.

2.1.5 Seznam aktivit

Číslo a název aktivity	Stručná charakteristika aktivity	Vzdělávací období
A1 Dotazník	Tvorba otázek pro spolužáky, získávání informací o druhých, jejich životě a pohledu na okolí, zamyšlení se nad sebou samým – vlastními odpověďmi	1.
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež</i> . Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		
A2 Kdo jsem	Posílení pocitu vlastní identity, podat druhým výpověď o sobě	2

Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež</i> . Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		
A3 Znáš mě?	Ověřit si znalost spolužáků	2
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa – archív		
A4 Dopis do ciziny	Napomoci hlubšímu vzájemnému poznání a sebepoznání	2
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež</i> . Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		
A5 Co kdy dělám 104	Vzájemné poznání pomocí presentace aktivit a časového snímku,	2
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež</i> . Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		

2.2 TÉMA B – JAK INFORMACE O DRUHÝCH ZÍSKÁVÁM, PŘEDÁVÁM A ZPRACOVÁVÁM

2.2.1 Cíle

- Žák prožije a pochopí, jak sám aktivně může druhé lidi poznávat
- Žák si uvědomí, z čeho všeho získává informace o druhých; pojmenuje základní zdroje informací o druhých
- Žák sdělí, čeho si na druhých všímá nejdříve
- Žák prožije, jaký vliv může mít na to, jak dobře ho druzí poznají
- Žák na základě vlastní zkušenosti popíše způsoby, kterými on sám důležité informace o sobě druhým předává
- Žák si ověří, že pro pocit důvěry, jistoty je podmínkou ohleduplné zacházení s tím, co o druhých vím
- Žák porovná, co si pod pojmem ohleduplnost a takt, citlivost představuje on sám a spolužáci
- Žák předvede podle něj ohleduplné zacházení s informacemi

2.2.2 Praktická teorie

Pozornost je v tomto tématu obrácena na to, jak informace o druhých získáváme, jak s nimi pracujeme. Shromažďování a uspořádávání údajů o druhých je velice složitý proces, který je často živelný a plný omylů. Obecně mluvíme o tom, že druhé poznáváme.

Obecně lze uvést, že osobnosti druhého jedince poznáme pomocí sledování vzhledu /oblečení, úpravy/; výrazu obličeje, mimiky; způsobu mluvy; gest; postoje těla a výtvorů a výkonů, zájmů a zálib, prostředí ve kterém žije.

Zcela zvláštním zdrojem informací o druhých je pozorování druhých v nejrůznějších situacích, jejich projevy a reakce.

Specifickým způsobem poznávání druhých je rozhovor, tedy vlastní výpověď poznávaného, kdy prezentuje své postoje, hodnoty, které uznává.

Při poznávání druhých hrají roli i informace zprostředkované, kdy si neděláme závěr o druhých sami, ale přejímáme závěr někoho druhého. Při poznávání druhých se uplatňuje tedy i srovnání s pohledy ostatních. Za zmínku stojí možné chyby, kterých se při poznávání druhých dopouštíme. Každý jsme se setkali s Haló-efektem, tedy s jakýmsi propadnutím prvnímu dojmu o druhých. Jde o nekritické a neobjektivní setrvávání v pohledu, který jsme si utvořili v prvních okamžicích setkání s druhým bez ohledu na nové okolnosti.

Mezi nejčastější patří projekce - promítání vlastní osobnosti do druhých, kdy často mylně předpokládáme, že druhý člověk má právě takové myšlení a schopnosti, motivy, vytrvalost a jiné vlastnosti, jako máme my. Často je naše poznání zkresleno naším individuálním a subjektivním obecným vztahem k druhým lidem, našimi zkušenostmi, možnými předsudky, stereotypizací (škatulkováním), ovlivněním situací, ve které k poznání došlo.

Toto téma podporuje aktivní přístup při poznávání druhých a snahu o získávání více informací, a to od pramene a snaží se o to, aby žáci poznání druhého nebrali za jednu dané a nepřehlíželi možnost změny a vývoje osobnosti.

V tom, jak snadno a jakým způsobem informace o druhých získáváme, se velice lišíme /všímavost, smělost začít rozhovor, chuť být v interakci /. Uvedená schopnost se nazývá sociální percepce a jednou z klíčových sociálních dovedností a jako takovou ji lze v rámci OSV rozvíjet. To, co vše dokážeme ze základních zdrojů informací o druhých odečíst, lze rozvinout a lze trénovat.

V toto tématu nelze opomenout související proces a tím je to, že svým jednáním a chováním podáváme informace o sobě druhým a umožňujeme či znemožňujeme druhým vlastní poznání. Jde o velké téma sebestance, které se zabývá tím, zda způsob, jak se prezentujeme druhým, opravdu umožní to, aby nám druzí měli šanci

dobře poznat a zažili jsem pocit přijetí a pochopení. Důležitost zde hraje zpětná vazba a to, jak s ní zacházím.

Naše znalost sebe sama je vždy subjektivní, a tak i naše sdělení o nás druhým lidem je subjektivní. To, jak vnímáme sebe sama, je tak často pomocí zpětné vazby podrobena změnám, úpravám. Pokud na zpětné vazby adekvátně reaguji, můžu sám aktivně ovlivňovat to, zda mě druzí mohou dobře poznat, tedy jak srozumitelný druhým jsem.

Jakákoli informace o druhých lidech je citlivá záležitost a zaslouží si zvláštní režim a ochranu.

Pro pocit jistoty, důvěry a bezpečí ve skupině je proto ohleduplnost, takt a citlivost se zacházením s informacemi o druhých nutností. Proto je diskrétnost, ověřování informací, dodržení tajemství, podmínkou jasné komunikace a přijatelného vzájemného chování a jednání ve skupině.

To, jak s citlivě nakládáme s informacemi o druhých, závisí na naší empatii a sociální odpovědnosti. Naznačené lidské kvality spadají pod velké téma sociální a emoční inteligence. I zde jistě narazíme na velké rozdíly mezi žáky. Je stále těžší, aby rodina rozvíjela u dětí i aspekty volní, emoční a charakterové a zdá se, že i toto je velký úkol OSV, pro který je školní prostředí víc než vhodné. Je proto důležité i často opakovat, že to jak zacházíme s informacemi, ovlivní to, jak nás budou druzí přijímat, nakolik se s druhými sblížíme. Žáci jistě budou mít mnoho příkladů ze života, kdy možné negativní nakládání s informacemi mělo negativní a nepříjemné důsledky pro vzájemné vztahy. Uvědomění si, že informace je síla, která může ublížit, posílí snadné přijetí požadavku bezpečného zacházení s informací o druhým.

Pro tříbení citlivosti a ohleduplnosti s informacemi o druhých je možné využít jakékoli aktivity či činnosti, které podporují pozitivní pohled na druhé a dávají možnost každému členu skupiny se projevit a seznámit druhé s vlastními pocity.

2.2.3 Doporučený postup

- ◆ Provedeme zcitlivění žáků na téma tím, že se zeptáme, co se s informacemi o druhých smí a co ne. Můžeme se ptát, co si konkrétně pod pojmem ohleduplnost představují a můžou uvést konkrétní situace, kdy se někdo zachoval ohleduplně.
- ◆ Společně se zamyslíme, zda existují pravidla, jak zacházet s tím, co o druhých víme. Připomeneme zlaté pravidlo "Co nechceš, aby druzí dělali Tobě, nečiň ani Ty jim". Toto téma se kryje s lekcemi o pravidlech a jejich tvorbě, etickém jednání jejichž aktivity je jistě možné využít.
- ◆ Chyb v zacházení s informacemi je celá řada (podceňování, přehlížení, pomluvy, urážky) a jejich náprava má společného jmenovatele, a tím je úcta a respekt k druhým, ale i k sobě samému. Kdykoli zachytíme při kontaktu s žáky projev uvedených kvalit, reagujeme a poděkujeme, pochválíme či jinak oceníme tento fakt. Jakákoli aktivita (je-li oceňována) se posiluje.
- ◆ Jistě do této lekce můžeme zařadit i ty aktivity, které umožní žákům sledovat vlastní pocity v situacích kontaktu s druhými a které přivedou žáky k úvahám, jaké pocity které chování vyvolává.
- ◆ Aktivita „Moje srdce“ umožní sdílet, jaké intenzivní pocity žáci mají a nastaví klima vzájemné důvěry, protože žáci zjistí, že s mnoha pocity nejsou sami a že druzí jsou na tom podobně.
- ◆ U všech poznávacích aktivit počítejme s dostatkem času a s prostorem pro doznívání hry, raději v jednom setkání volíme méně her a dáme prostor pro vyjádření všem. Mějme rezervu pro ty, kteří své pocity nevyjadřují spontánně a rychle.
- ◆ Aktivita „Rada do života“ umožní nalézt mimo jiné odpovědi na to, co žáky formuje, čemu dávají přednost a čemu věří, a to nejen ve vztahu k poznávání druhých lidí, ale světa a jeho zákonitostí obecně.
- ◆ Aktivita „Neviditelný“ umožní žákům prožít pocity, které bychom měli všichni, kdybychom se o druhé nezajímali a nesdíleli s nimi naše životy.
- ◆ Aktivita "Sms" je aktivita, kterou je možné užívat vícekrát s trochu odlišným zadáním a vždy pomůže otevřít pocity, které nevíme, jak vyjádřit a které mohou poznávání druhých pokřivit a vnést do něj šum.
- ◆ Aktivity "Ranil jsi mě", "Dotkl ses mě" reagují na fakt, že není snadné být vždy ohleduplný a především mladí lidé občas rádi provokují, pokouší a pak nevědí, co z nastalou situací dělat a jak se omluvit či

vyjádřit to, že vím, že jsem něco pokazil, či vyjádřit pocit, že mi bylo křivděno, ublíženo apod.

- "Místo po mé pravici" je aktivita zaměřená na to, aby žáci mohli pozitivním způsobem využít všechny informace, co o druhých mají k povzbuzení, posílení přátelských vztahů. Lze ji hrát i opakovaně a neztrácí kouzlo.

2.2.4 Evaluace

- Žáci popíší několik zážitků ze svého života, kdy bylo necitlivě zacházeno s informací a předvedou ohleduplný způsob řešení situace.

2.2.5 Seznam aktivit

Číslo a název aktivity	Stručná charakteristika aktivity	Období
B1 Moje srdce	Věnování pozornosti intenzivním vlastním pocitům i pocitům druhých	2
Karotéka S. Hermochové		
B2 Rada do života	Poznání druhých je i o poznání toho, jak to v životě chodí, co k čemu vede, co je dobře a co špatně, co čekat a čeho se vyvarovat, abychom spolu mohli žít	2
Karotéka S. Hermochové		
B3 Neviditelný	Zamyšlení nad neohleduplnými jevy jako je přehlížení, opomíjení, ignorování	2
Karotéka S. Hermochové		
B4 Sms	Umění napravit případnou neohleduplnost, netaktnost v chování	2
Karotéka S. Hermochové		
B5 Ranil jsi mne	Každého může ranit něco jiného a vidí tak i ohleduplnost jinak	2
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež.</i> Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		
B6 Dotkl ses me	Umění uznat vlastní pocit ublížení a přijmout fakt, že jsem někoho ranil(a)	2
Zdroj: HERMOCHOVÁ, Soňa. Hry pro život 1. <i>Sociálně psychologické hry pro děti a mládež.</i> Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8		
B7 Místo po mé pravici je volné	Positivní vidění druhých	2
Karotéka S. Hermochové		2

3 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA

ATKINSON, Rita, L. a kol. *Psychologie*. Praha: Portál, 2003. 751 s.
ISBN: 80-7178-640-3

ČÁP, J.MAREŠ, J.: *Psychologie pro učitele*. Praha, Portál, 2001, 655 s.
ISBN 80-7178-463-X

HERMOCHOVÁ, S.: *Hry pro život I-VI*. Portál

4 PODROBNÝ POPIS VYBRANÝCH AKTIVIT

A1 Dotazník

Čas

Příprava dotazníku do 20 minut

Do 50 minut odpovídání a společná reflexe

Cíle

Umožnit žákům nashromáždit informace o druhých; uvědomit si, co o druhých chci vědět, zeptat se na to, co je zajímavá; umožnit srovnání s vlastními odpověďmi

Věk

Od páté třídy

Pomůcky

Papír, tužka pro každého

Postup

Podle počtu žáků rozhodneme, zda každý vytvoří svůj vlastní dotazník, či dotazník vytvoří po skupinkách. Aktivitu lze uvést jako hru na novináře, kteří mají možnost udělat rozhovor s významnou osobností. Kdybys byl novinářem a mohl se lidí ptát, na co by ses rád zeptal. - O tvorbě dotazníku pohovoříme a ptáme se především na to, proč se ptají a na to, na co se ptají – Proč je tato otázka položená; Proč si myslíš, že je důležité toto o druhých vědět.

Pomůckou žákům pro sestavování dotazníku může být podání návodu: „Zkus se zamyslet nad tím, které otázky bys měl ty sám odpovědět, aby Tě druzí lépe poznali a dověděli se o Tobě víc“.

Tuto fázi představování vlastních dotazníků ukončíme otázkami: Která otázka ti přišla zajímavá a proč, Bylo by pro tebe těžké některou otázku zodpovědět a proč? Následuje vlastní práce s dotazníkem, která má také mnoho variant podle počtu žáků (každý vyplní svůj vlastní dotazník a své odpovědi představí třídě; vylosované dvojice si vzájemně dotazníky zodpoví, vybere se jeden dotazník a ten zodpoví všichni). Vyplněné dotazníky mohou ve třídě po nějakou dobu zůstat na nástěnce, aby se s nimi mohli všichni dostatečně seznámit.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Pracovní list Příklad dotazníku

Dotazník A

1. Přispíváte na postižené?
2. Máte nějakou partu s kamarády?
3. Máte nějaké koníčky? Jaké?
4. Jste oblíbený u kamarádů?
5. Musíte být vždy středem pozornosti?
6. Tolerujete cizí názory?
7. Udělal byste pro své nejbližší cokoli?
8. Máte rád/a zvířata?
9. Chtěl/a bys dítě?
10. Pořádáš nějaké oslavy?
11. Hádáš se často nebo vůbec?
12. Když se hádáš, začneš Ty?
13. Odpouštíš zlé činy?
14. Děláš nějaký sport? Jaký?
15. Pomůžeš člověku v nouzi?
16. Máš ráda malé děti?
17. Chodíš často do společnosti?
18. Jsi rasista?
19. Řešíš cizí problémy?
20. Jsi cílevědomá/ý?

Dotazník B

- 1.Máte hodně kamarádů?
- 2.Máte nějaké zvíře?
- 3.Které zvíře se Vám líbí?
- 4.Jakou povahu by měla mít Vaše kamarádka?
- 5.Kouříte?
- 6.Pijete alkohol?
- 7.Jakou máte rád/a barvu?
- 8.Jakou posloucháte muziku?
- 9.Jste věřící?
- 10.Jaké žánry knížek máte nejraději?
- 11.Jaké žánry filmů se Vám líbí?
- 12.Jaký styl oblékání se Vám líbí?
- 13.Jakou povahu podle Vás máte?
- 14.Máte raději přírodu nebo město?
- 15.Jaké živly se Vám líbí?
- 16.Máte přítele/přítelkyni?
- 17.Chodíte ráda do kina nebo do divadla?
- 18.Jakou kytku máte rád/a?
- 19.Hádáte se často a ráda?
- 20.Pomáháte často a ráda?

Dotazník C

1. Jméno?
2. Pohlaví a věk?
3. Přezdívka pokud máš? Chtěl(a) bys nějakou? A jakou?
4. Jak vypadá Tvoje taška do školy?
5. Oblíbená hra?
6. Oblíbený TV-program?
7. Oblíbené noviny, časopis?
8. Oblíbená vůně?
9. Tvůj nejčastější nejhorší pocit?
10. Tvůj nejčastější nejlepší pocit?
11. Oblíbená hudba?
12. Tvoje první myšlenka, když ráno vstáváš?
13. Bývá ti zle, když cestuješ?
14. Rád/a se dozvídáš nové věci?
15. Raději se točíš na kolotoči nebo jezdíš na horské dráze - prudké stoupání a klesání až volný pád.
16. Raději píšeš perem nebo tužkou?
17. Po kolika zazvoněních zdviháš telefon?
18. Jak bys pojmenoval/a svého syna?
19. A dceru?
20. Oblíbené jídlo?
21. Chutná Ti víc čokoládová nebo vanilková zmrzlina?
22. Bouřka, hromy, blesky – jsou pro Tebe napínavé a nebo odstrašující?
23. Tvoje první hračka?
24. Kdybys měl/a možnost setkat se s někým známým i neznámým, živým nebo mrtvým, kdo by to byl?
25. Oblíbený nápoj?
26. Oblíbená báseň, píseň?
27. Jíš zapečenou brokolici?

Představte si situaci – muž a žena , večer, zima. **Jí** je viditelně chladno a **on** má KABÁT. Otázka pro

28. MUŽE: Dal bys ji kabát i kdyby Tě o něj požádala?
29. ŽENY: Požádala bys ho o kabát?
30. Kdybys měl/a možnost dělat to, co chceš, co by to bylo?
31. Byls /bylas už někdy zamilovaný/á?
32. Co visí na stěně nad tvou postelí?
33. A co máš pod tvou postelí?
34. Pepsi nebo Cola?
35. Oblíbený film?
36. Jsi pravák nebo levák?
37. Jak často a proč si čistíš zuby?
38. Kdybys byl/a zahradní nářadí - tak které?
39. Šťastné číslo?
40. Máš své šťastné znamení? Jaké je?
41. Tvůj oblíbený sport?
42. Přistane ufo a chce tě za zprostředkovatele pro lidstvo, co ty na to?
43. Světlá stránka člověka, na kterého právě myslíš?
44. Co myslíš, kdo ti neodpoví na dotaz?
45. A kdo ti odpoví vždy?
46. Superman nebo Batman ...(kdo je lepší)???

A2 Kdo jsem

Čas

Do 50 minut

Cíle

Podnítit poznávání druhých a sebe sama

Věk

Od třetí třídy

Pomůcky

Pracovní list Kdo jsem, tužka

Postup

Žáci ve skupinkách (po 4 –6) si vzájemně předčítají své odpovědi a hovoří o nich.

Následuje vyhodnocení, kdy se ptáme, co nového se o kom dověděli, jaká odpověď je překvapila, která otázka se zdála zvlášť důležitá, na kterou se obtížně odpovídalo.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Pracovní list Kdo jsem

Když se ráno probudím, nejčastěji

Než usnu, často myslím na

Nejvíce mám rád

Nemám rád (a) lidi, kteří

Důvěřuji lidem, kteří

Mám pocit štěstí, když

Moji rodiče by měli vědět, že

Bojím se, když

Je smutné, že

Jsem

Datum

Podpis

A3 Víš o mně....

Čas

Do 50 minut

Cíle

Aktivita umožní bezprostřední srovnání vzájemné znalosti žáků ve třídě. Přispěje k lepšímu vzájemnému poznání.

Věk

Od třetí třídy

Pomůcky

Pro všechny sadu kartiček ano –ne, papír a tužku

Postup

Každý na papír napíše otázku zjišťující něco o druhých, na kterou lze odpovědět ano nebo ne(umíš jezdit na kole, máš doma zvíře, posloucháš vážnou hudbu, hraješ na klavír atd.).

Vybraný žák si otázku vylosuje, zamyslí se a sám ze sebe a podle pravdy odpoví. Vezme kartičku se správnou variantou odpovědi a položí ji před sebe tak, aby nebyla odpověď vidět a nikomu „nenapovídal“ .

Všichni ostatní si pokusí vybavit, zda ví, jak vybraný žák odpoví. Položí před sebe tu variantu, kterou u vybraného žáka předpokládají, zatím tak, aby ji nikdo neviděl a nemohl „opisovat“.

Dáme pokyn k obrácení kartiček a srovnání odpovědí. Jeden po druhém vysvětlují na základě čeho volí vybranou odpověď. Jako poslední otáčí kartičku vybraný žák.

V následné diskusi se můžeme ptát, u koho se žáci nejvíce shodli, kdo se nejvícekrát „trefil“, jaký měli pocit, když odpověděli „správně“ – ve shodě s vybraným žákem, jak se cítili, když se mýlili. Je pro třídu dobře, když se žáci odhadují správně.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: " Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

A4 Dopis

Čas

Do 50 minut

Cíle

Připomenout dnešním dětem jeden ze základních způsobů seznamování, poznávání se a udržování kontaktu i na dálku, sdílení pocitů a zážitků s druhými, získání nových informací o druhých

Věk

Od třetí třídy

Pomůcky

Pracovní list , tužka

Postup

Lektor se dětí zeptá, zda píše dopisy, pokud ano, komu? Dostávám dopisy - rád/nerad? Píšu dopisy rád/nerad? Odpověděl někdo z žáků na inzerát v časopise pro „náctileté“- hledám kamaráda? Nedopisuje si někdo s někým s ciziny kvůli procvičení jazyka? Následně nabídne možnost si dopis napsat a žáci vyplní pracovní list. Podle počtu žáků se debatuje ve skupinkách a jen ten, kdo chce, svůj dopis přečte ostatním. Dopisy se ale mohou číst i všechny. Následuje debata, ve které se ptáme: Psal jsem někdy takový dopis? Nad kterou větou jsem musel nejvíc přemýšlet? Která věta obsahuje nejdůležitější informace o mě? Dověděl jsem se o někom něco nového? Může mě ten, kdo si můj dopis přečte, poznat, udělat si o mě představu?

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Pracovní list Dopis

Milý (á) Z

Jmenuji se a je milet.

Moje oblíbená barva je

Je mi smutno, když.....

Ze zvířat mám nejraději.....

Moje nejoblíbenější jídlo je.....

Raduji se, když.....

Můj nejhezčí zážitek z poslední doby je

Potěšilo by mě, kdyby můj táta.....

Potěšilo by mě, kdyby moje máma.....

Ve škole mám strach, když.....

Až budu starší, přeji si, aby.....

Mám k Tobě prosbu.....

Často

Nejraději si hraji s.....

Doufám, že

Chci Ti ještě říct, že.....

Tvůj/Tvoje

P.S. tenhle obrázek je pro tebe

A5 Co dělám

Čas

Do 50 minut

Cíle

Předat informace o tom, jak tráví žáci čas, o jejich oblíbených a neoblíbených aktivitách, volném čase, aktivním nebo pasivním způsobu trávení času, počtu zájmů, uvědomění si efektivnosti a smysluplnosti svého přístupu k času

Věk

Od čtvrté třídy

Pomůcky

Pracovní list Co dělám

Postup

Lektor otevře debatu tím, že se zeptá, zda se žáci spolu baví o tom, co a kdy dělají, zda spolužákovi někdy položili otázku: „Tak co teď děláš?“ (jiná varianta - jak se máš). I z činností se o druhých něco dovíme, a proto se jimi budeme zabývat. Žáci vyplní pracovní list a pak postupně všichni čtou své odpovědi nejdříve na ot. č.1, pak 2 atd. Dochází tak i k porovnávání vzájemných odpovědí. Následně se v debatě zaměříme na to, co si o druhých zapamatovali, zda jsou si aktivity podobné, zda je některá aktivita neobvyklá, zda někdo nějakou aktivitou nepřekvapil.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: " Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Pracovní list Co dělám

- Co děláš nejčastěji
- Co děláš nejraději
- Co Tě nudí dělat
- Co Tě baví dělat.....
- Co musíš dělat.....
- Co chceš dělat.....
- Co nechceš dělat.....
- Co nesmíš dělat.....
- Co děláš, když máš volno
- Co děláš o víkendu
- Co děláš s kamarády

B1 Moje srdce

Čas

Do 50 minut

Cíle

Zabývat se svými pocity a zároveň pocity druhých, věnovat pozornost ohleduplnému přístupu k druhým lidem. Vytváření respektu vůči pocitům druhých.

Věk

Od čtvrté třídy

Pomůcky

Papíry, tužky,obraz srdce – věrný či symbolický pro ilustraci

Postup

Lektor položí otázku „Kdy – při jaké příležitosti, za jakých okolností se vám rozbuší srdce? Z jakých příčin se rozbuší srdce?“

Žáci jednotlivě či po skupinkách do počtu 4 žáků sepíší seznam situací, kdy se jim rozbušilo srdce.

Následně se situace předčítají a hledají se pravděpodobné pocity, které situace silnější bušení srdce vyvolaly . Více pozornosti můžeme věnovat situacím, kdy bušení srdce vyvolalo neohleduplné chování druhých lidí (nadávky, urážky, ponižování, ubližování apod.).

Můžeme se ptát , zda bušení srdce je příjemné nebo ne, kdy ano, kdy ne?

Zda to lze na druhém člověku poznat a podle čeho, a zda je důležité to umět poznat a proč.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu:" Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

B2 Dobrá rada do života

Čas

Do 50 minut

Pomůcky

Papír, tužka, případně pracovní list

Postup

Vyzveme žáky, aby si představili, že mohou dát na základě svých zkušeností novorozenci radu do života a to tak, aby se vyvaroval chyb, omylů, aby na něj rada měla kladný vliv, aby mu pomohla v těžkých situacích, aby mu ukázala, co dělat a co ne, jak se má a nemá chovat. Vyzveme je, aby si vzpomněli na ty rady, které sami dostali a uvedli ty, které se jim osvědčily. Rada může mít formu dopisu – viz pracovní list, či jen seznamu rad a doporučení do života. Žáci mohou pracovat samostatně či ve skupinkách. Následuje společné předčítání a debata. Ty rady, které se týkají ohleduplného chování k druhým vyzdvihneme – upozorníme na ně.

Následně se ptáme, zda s radami souhlasí všichni, jestli se podle nich sami dokážeme chovat, kterou by bylo asi nejtěžší dodržet a proč. Můžeme se ptát, zda uvedli konkrétní radu, kterou někdy dostali a jaká to byla a od koho byla.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Pracovní list Rada do života

Milý (á).....radím Ti dobře

Raději se vyhýbej
Není důležité, abys
Je důležité, abys
Vždycky počítej s tím, že
Netrap se tím, že
Netrap se tím, když
Nikdy nesmíš
Vždycky měj na paměti, že
Je špatné, když
Je dobré když
Je dovoleno
Je zakázáno
Nikdy nezapomeň

B3 Neviditelný

Čas

Do 60 minut

Cíle

Žáci zjistí, kdy a jak se snaží zviditelnit, uvědomí si, jak se asi cítí ten, kdo je opomíjen, uvědomí si, že součástí ohleduplného vztahu k ostatním je i dopřát druhým pozornost stejně tak jako respektovat, že o pozornost nemají zrovna zájem.

Věk

Od čtvrté třídy

Pomůcky

Papír, tužka

Postup

Žákům položíme otázku, zda si někdy přáli být neviditelní a proč, nebo kdy se jako neviditelní skutečně cítili a proč. Ptáme se i na to, jak si pozornost druhých zajišťují.

Vyzveme žáky, aby svůj zážitek, kdy byli přehlíženi, popsali jako příběh. Pak ve skupinkách po cca třech si své příběhy představí a srovnávají, v čem se liší a co mají společného.

Následuje debata s celou třídou. Závěry z práce ve skupinkách žáci využijí k tomu, aby si odpověděli na to, kdy jim vadí přehlížení druhých a jakou metodu zviditelnění považují za nejúčinnější a přijatelnou. Co mohou sami dělat, aby si jich druzí všímali.

Ptát se můžeme i na to, zda někdy o pozornost druhých nestojí a jak jim to dají najevo.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

B4 SMS

Čas

Do 50 minut

Cíle

Nabídnutí možnosti vyjádřit obavy, lítost, stud, napětí, nelibost a hledání možnosti případné neohleduplné jednání napravit, či jinak vyčistit vztahy od napětí .

Věk

Od páté třídy

Pomůcky

Dostatek menších papírů pro každého, tužka

Postup

Zahájíme s žáky debatu na téma, zda mají strach, či se stydí někdy někomu něco říci. Někdy k nám někdo není ohleduplný a nás se to dotkne a nevíme, jak mu to říci. Někdy nás někdo potěší a my se stydíme mu dát najevo radost a potěšení.

Žáci se zamyslí a takovou situaci si ze svého života vybaví. Nabídneme, že dotyčnému můžou napsat SMS. Každý napíše krátký vzkaz tomu, komu by chtěl něco vzkázat a nemá k tomu odvahu či příležitost. SMSek může každý napsat víc – rodičům, sourozencům, kamarádům, spolužákům apod., necháme proto dost času. S žáky se předem domluvíme, jak se SMSkami po aktivitě naložíme – zůstanou u nás, před zraky všech je roztrháme na kousíčky do koše či jinak zajistíme skutečnou anonymitu i po aktivitě atd.

SMSky pak vybereme a lektor anonymně čte jednu po druhé. Ptáme se žáků, jaké pocity asi měl pisatel a jak by asi reagoval příjemce a jaké by mohla mít SMSka důsledky.

Závěrem se ptáme, zda někdy podobnou SMSku poslali či dostali, zda by bylo možné některou ze SMSek skutečně poslat.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

B5 Dotknul ses mě

Čas

Do 50 minut

Cíle

Každý člověk se něčím občas druhého dotkne či ho neúmyslně raní. Ohleduplnost se dá trénovat a ke zvyšování citlivosti lze přispět.

Věk

Od čtvrté třídy

Pomůcky

Papír a tužka

Postup

Žáci napíší deset vět, ve kterých se objeví slovo poranit, ranit, dotknout se.

Následně ve dvojicích zvažují, zda je užito výrazu v tělesném či psychickém významu. Následně probíhá vyhodnocení. Ujasníme, co si pod uvedenými výrazy představujeme, ptáme se, zda se věty týkaly více tělesných nebo psychických stavů, co komu vadí víc /zda být raněn fyzicky, či psychicky/ a proč.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

B6 Ranil jsi mě

Čas

Do 50 minut

Cíle

Zamyslet se nad vzájemnými vztahy ve skupině

Věk

Od čtvrté třídy

Pomůcky

Kartičky

Postup

Na jednu kartičku žáci napíší sdělení tomu, kdo je podle jejich názoru ranil. Vyberou si variantu a doplní: Dotknul ses mne tím, že jsiRanil jsi mne tím, že jsi..... Dotklo se mě, když jsi.....Ranilo mě když jsi

Na druhou kartičku: Myslím, že jsem tě ranil tím, že jsem.....Myslím, že jsem se tě dotkl tím, že jsem.....Myslím, že tě ranilo, když jsem.....Myslím, že se tě dotklo, když jsem.....

Oba typy kartiček předají adresátovi.

Je třeba věnovat čas následné diskusi. V první řadě žákům připomeneme, že máme každý právo na své pocity a není třeba si je vzájemně vymlouvat a neuznávat druhému právo cítit to, co cítí. Připomeneme, že v této aktivitě nejde o to dořešit kolizní situaci, na kterou lístečky poukazují a nabídneme jiný prostor a pomoc při řešení a vyřikávání si situací z minula.

Poté se ptáme, co bylo těžší – uvědomit si, že jsem ranil či si uvědomit, že se cítím někým raněn. Reagoval někdo s někým na jednu a tutéž situaci? Překvapily někoho kartičky, které dostal?

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: "Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

B7 Místo po mé pravici...

Čas

Do 30 minut

Cíle

Upevnit pozitivní hodnocení druhých a hledání jejich kvalit. Ocenění a přijetí všech členů skupiny, pozitivní zpětná vazba, předávání hezkého poselství .

Věk

Od třetí třídy

Pomůcky

Židle (počet o jednu víc, než je žáků)

Postup

Žáci utvoří ze židlí kruh. Ten, kdo má po své pravé straně volnou židli, začíná a říká: Místo po mé pravici je volné, chci aby si sem sedl/a....., protože..... Doplní jméno podle své volby, pozitivně svou volbu odůvodní a snaží se druhého tak přivolat k sobě. Vznikne tak opět volné místo po něčí pravé ruce a ten pokračuje stejnou formulí a svým vlastním výběrem.

Během hry dbáme na to, aby skutečně odůvodnění volby bylo milé, pozitivní, přivolávanému příjemné. Snažíme se vyhnout banalitám a rádoby vtipům.

Je výhodné, když se lektor účastní, má tak příležitost vtahovat do hry i opomíjené žáky.

Aktivitu ukončíme debatou, kdy se ptáme, zda bylo příjemné volit či být volen, zda bylo těžké si někoho vybrat. Zda bylo některé z přivolání zvláště příjemné a milé.

Diskusi doporučujeme uzavřít otázkami typu: " Co mi tato aktivita přinesla?"; "O čem jsem v této souvislosti dosud neuvažoval?"; "Co mi došlo až nyní?"; "Co jsem se dověděl nového?"

Zdroj

Kartotéka S. Hermochové

Doc. PhDr. Soňa Hermochová, CSc

POZNÁVÁME SVÉ SPOLUŽÁKY

© Projekt Odyssea, 2007
www.odyssea.cz

ISBN 978-80-87145-28-9